

Sword and Freedom + Schwert und Freiheit + Glaive et Liberte

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІї

Ч. 10

ЧЕРВЕНЬ

1953

Отаман Тарас Бульба-Боровець

Українська військова національна політика

Доповідь на 3-му З'їзді СЗСУ-СП в Нью-Йорку, 26. 4. 1953.

Українська Національна Гвардія від самого початку свого існування провадила традицію дружніх взаємин та тісної співпраці з українськими демократичними політичними організаціями. Для цієї мети наша військова організація запрошує на всії свої краєві з'їзди та загальні конгреси представників таких організацій і сама бере участь у їхніх з'їздах. На наших з'їздах представники політичних партій часто читають доповіді на політичні теми, а ми на їхніх з'їздах читаемо доповоді на військові теми. Ця метода дає нам змогу провадити постійну консультацію в основних принципових питаннях військової політики. Дотримуючися цієї традиції, я сьогодні маю шану читати цю доповідь на селянському з'їзді. Коли завтра інша демократична наша партія матиме свій з'їзд, ми зробимо те саме.

Національна Гвардія не бере активної участі в парламентарних органах нашого Державного Центру, бо, згідно його сучасного закону, УНРада складається тільки з політичних партій. Однаке, це не означає, що УНГ є зовсім аполітичною організацією. Доба аполітичних армій, що боролися тільки за такого чи такого володаря держави, давно проминула. Національно-визвольні рухи на сході Європи та в колоніяльних країнах, а пізніше комунізм і нацифашизм — започаткували зовсім нову історичну добу політично-соціальних воєн. Кожен сучасний вояк воює

за якусь конкретно окреслену національно-політичну та соціальну ідею. З таких причин кожен вояк поневоленої й безодержавної нації мусить бути не тільки патріотом, але й високо грамотною політично людиною. Він мусить добре орієнтуватися в усіх проблемах міжнародної та національної політики й соціальної програми, щоб його завтра не вивела з окопу ворожа розкладова пропаганда. Наявним прикладом такого розкладу армії ворожою демагогією був розклад нашої національної армії большевицькою пропагандою в 1917—1920 рр. Тому УНГ намагається провадити, крім військової підготови, також політичне виховання своїх членів, як кандидатів для майбутньої національної армії та органів безпеки в ній. Ці кадри повинні точно знати, за що вони мають боротися, як давати собі раду в найтяжчих умовах визвольно-революційної боротьби та в рядах діючих регулярних військових частин. Сила нашої комбатантської організації полягає в тому, що вона має свої власні ідеологічно-моральні основи, лицарські бойові традиції та стоїть на чітко окреслених позиціях Української Народної Республіки.

Національна політика і військо

Всі життєві проблеми кожної нації та держави розв'язує національна політика, що її ведуть політичні партії та інші національні організації і установи. Вони творять волею

народу парламенти і покликають уряди. Це є найвищий національно-державний авторитет. Військо в кожній державі є складовою і, можна сказати, основною частиною всенациональної політики. Збройні сили кожної нації це окріма держава в державі, яка має свою власну організаційну форму, окрім свої, приділені державою, фінансово-матеріальні засоби і свої окремі закони та статути. В державних народів військом керують спеціально призначенні для цього органи: військові міністерства, міністерства оборони, генеральні штаби, верховні командування ітп. У бездержавних націй існуючими військовими формуваннями нормально керують екзильні уряди або різні визвольно-національні комітети та підпільні визвольно-революційні організації рухів спротиву, на окупованих ворогом їхніх територіях. Як правило, поневолені нації майже завсігди мають частину свого населення на еміграції. Ця частина населення, отримавши азиль в інших країнах, постійно старається всіма силами допомагати своїй нації в її визвольній боротьбі. Екзильні уряди та комітети, як правило, не диспонують потрібними фінансово-матеріальними засобами на утримання своїх військових формувань, тому вони дуже часто звертаються по допомогу до тих країн, де вони перебувають. Політичний азиль еміграція нормально знаходить у тих країнах, які є політичними противниками окупанта їхньої країни. Так часто бувають організовані національні легіони при різних чужих арміях, які ведуть збройну боротьбу за визволення своєї країни. Таких прикладів, де подібні легіони відограли дуже поважну роль в відбудові своїх держав, історія знає дуже багато. Історія також знає такі випадки, де не тільки легіони, але й цілі національні армії нічого не осягнули. Так було з польською національною армією по стороні західніх альянтів у 2-ї світовій війні. Вона боролася від початку до кінця війни і своєї країни не визволила. Це записується на рахунок несприятливої світової політичної коньюнктури та помилок відповідальних керівників.

Крім того, кожна еміграція всюди має всякого роду свої комбатантські організації, які плекають лицарсько-військові традиції та виконують функції організуючого й виховуючого чинника кадрів для їхніх майбутніх національних армій.

У такій ситуації сьогодні — ми. Ми маємо на еміграції екзильний Уряд Української Народної Республіки, але ми не маємо змоги дати тому урядові тих величезних фінансово-матеріальних засобів, що їх вимагає евентуальна організація військових частин. Так само на це нема дозволу. Тому в наших сучасних умовах головний тягар по лінії плекання військових традицій та виховування майбутніх військовиків несуть комбатантські організації. Така ситуація ставить комбатантські організації на позицію дуже важливого фак-

тора всенациональної політики на еміграції. На них лежить велика відповідальність.

На превеликий жаль, у нас на еміграції з комбатантськими організаціями не все гаразд. Наша національна антикомуністична політика дуже гостро та широко здиференційована не тільки в площині ідеологічно-світоглядовій, але навіть і в партійно-політичній та персональній. Ми маємо навіть такі партії, що наслідуючи приклади тоталітарних систем, намагаються кожна для себе організовувати свої власні військові організації. Ці організації задумані в той спосіб, що вони, на випадок революційних або воєнних подій в Україні, мають автоматично перетворитися на суперпартийне військо. Це означає повну анархію та громадянську війну. Ми ж стояли і стоямо на тій засаді, що жадна політична партія не має права сама одна організовувати своє партійне військо. Це буде те саме, що є в СССР або було в Гітлера. Всякі військові організації та майбутні військові формування повинні підлягати не одній якійнебудь партії, а тільки урядові, в якому можуть бути заступлені всі партії. За цю засаду ми й надалі будемо рішуче боротися.

Духова, людська й фінансова база нашої військової політики

Духовою базою української військової політики є наша національна культура та мілітарні традиції нашого народу. Цього фактора при найтяжчих умовах окупаційної політики ніякій ворожій силі не вдасться знищити. Национальна самосвідомість та бойовий дух української нації — непереможні. Нашою людською базою є ціла нація на своїй території та її органічні частини, що є відірвані від свого рідного пnia на чужій території, у великому просторі сучасного СССР та на еміграції в цілому світі. Це все і є людською базою для української військової політики. Вона мусить подбати про те, щоб ця база не була змарнена, лише раціонально використана для нашої визвольної боротьби. Нашою головною матеріально-фінансовою базою є всі економічні ресурси України. Вони насьогодні в руках ворога, але при відповідній політичній коньюнктурі ці ресурси разом з їх високо розвиненою індустрією мусять стати власністю української вільної нації. Про це мусить дбати наша національна політика, а особливо її військова та революційна частина. Перша і друга світова війна наявно показали нам, як чужа окупована територія та награбоване майно скоро вилітає з рук окупанта та попадає в інші руки. Питання, чи ці ресурси попадуть у наші руки, буде залежати від нашої організованості, патріотичної жертвенності та завзятості в нашій визвольній боротьбі на всіх фронтах.

Для еміграційного періоду нашою фінансовою базою мусить бути насамперед наша власна жертвеність на визвольний фонд України та евентуальна фінансово-матеріаль-

на допомога тих країн, що з рациії своїх державно-політичних міркувань можуть бути схильні прийти нам з допомогою. Ця допомога може бути реальною тільки при сприятливій міжнародній коньюнктурі. Тому ми ніколи не можемо узaleжнювати свою визвольну боротьбу тільки від зовнішньої допомоги. Наша ставка та орієнтація постійно мусить бути базована на наших власних національних ідеалах, політичних концепціях та своїх власних матеріальних засобах. Ніхто України не вибore від нашого ворога без нас і не подарує нам. Україна вибore та закріпить за собою всі свої економічні ресурси тільки тоді, коли вона буде насамперед боротися всіма засобами сама. Всі головні засоби ми мусимо викресати самі з себе та нашої землі. Всяка чужа евентуальна допомога є тільки другорядним засобом. Ці засоби та союзні дії наша політика повинна намагатися розважно зужити. Переbільшена демагогія ставлення «виключно на власні сили» ізоляє Україну від евентуальних союзників, збільшує число наших фронтів і зводить визвольну боротьбу України в безперспективне становище. Жадна поневолена нація без сприятливої політичної коньюнктури сама одна свого визвольного ідеалу не осягне. Це утопія. Розважна національна політика мусить керуватися не утопіями, а політичним розумом. В питанні здобування союзників на час визвольної боротьби наша політика повинна керуватися також тією засадою, що використовує проти головного ворога навіть своїх сучасних чи майбутніх ворогів за старою девізою: «Ворог моого ворога — мій союзник.»

Революційні процеси і військо

Сьогодні є велика мода на революційні теми внутрі СССР. Цей фактор зробився предметом політично-фінансових спекуляцій багатьох «фахівців» від революції, як серед деяких українських, так і російських та інших емігрантів. В нас є одна група людей, яка твердить, що має навіть «революційний парламент» в Україні, а російська група НТС твердить, що вона має готовий рецепт на революцію в цілому СССР. Ми вважаємо це все за велике перебільшення фактів, яке приносить шкоду антикомуністичній боротьбі. Сучасний червоний імперіалізм давно переріс усі однонаціональні маштаби та зробився смертельною загрозою для цілого людства. Він побудований на зовсім новій матеріалістичній філософії та її новому світогляді, що абсолютно заперечує та засуджує на явну смерть усі інші світогляди та системи. Таким чином, це нове соціальне явище ХХ століття є смертельною загрозою для сучасної цивілізації. Воно стало всесвітньою проблемою. А раз це всесвітня проблема, то й боротьба проти неї може з успіхом вестися тільки цілим людством, а не одними тими націями, що їх уже поневолив большевизм. Україна була однією з перших націй, що поставила цій заг-

розі спротив на її початку, але, бувши осамітненою в своїй боротьбі, програла війну і впала жертвою большевицького варварства.

Українська військова політика в основному мусить ставити свою ставку на ідеї національної революції та її рушійні сили внутрі своєї нації та внутрі окупаційної системи СССР, але всяку практичну дію ширшого маштабу вона повинна тактично пристосовувати до відповідної міжнародної ситуації. За цією тактикою діяв наш республіканський резистанс під час 2-ї світової війни, обмежуючись до малих груп. Натомість наші радикально-націоналістичні противники застосували тактику масового повстання та проклямували революцію, хоч політична ситуація на це не дозволяла: Україна переходила з рук до рук воюючих окупаційних сторон. Дальший розвиток подій сам показав, що така тактика була помилковою. Викликання повстанських акцій на ширший маштаб не в пору приводить тільки до даремних кривавих та матеріальних утрат нації і приносить розчарування народу в своєму проводі. Ціла наша нація тримає себе сама в постійному пасивному та частинно в активному рухові спротиву й загально-національному революційному поготівлі. Сьогодні ще тяжко передбачити і сказати, в яких умовах буде змога реалізувати ті революційно-визвольні пляни, що їх має наш народ. Хоч большевицька жовтнева контрреволюція загнала ідеали великої лютневої революції в підпілля, але зовсім їх винищити вона не в силі. Ці великі ідеали національно-політичної свободи та соціального прогресу постійно живуть у народних масах і при відповідній міжнародній ситуації вони стануть реальною дійсністю, бо за них наша нація понесла і даліше несе величезні жертви. Ці ідеали у нас волею народу були зреалізовані у формі народоправної республіканської держави, що й здвигнув, провадив та даліше репрезентував Петлюровський Рух. Наша організація горда і щаслива з того факту, що вона є малою частиною того великого Петлюровського Руху.

Визволення України із сучасної форми російсько-комуністичного поневолення можливе при двох варіантах: або при наявності зовнішнього збройного конфлікту СССР проти інших країн, або шляхом внутрішньої революції в СССР при наявності якихось режимових комплікацій. На обидва варіанти ще треба довго й терпеливо чекати. Навіть нагла смерть Сталіна, як бачимо, нічого особливого не принесла, хоч про її наслідки ще рано говорити. З таких причин ми повинні до цього питання підходити з великою обережністю. Особливо, коли йдеться про сектор активного резистансу в Україні. Він там існує в різних формах, але не на те, щоб поза межами України хтобудь торгував його кров'ю. Насьогодні цей сектор вимагає не реклами, а секрету і абсолютної конспірації. На еміграції завданням нашої військової політики є досягти всю-

ди, де тільки на те є змога, всесторонньої підготови кадрів для майбутньої нашої регулярної армії.

Де шукати союзників для нашої військової політики?

Нашиими природними союзниками є насамперед усі ті наші сусідні та дальші нації, що іх, так само, як нас, поневолив російсько-комуністичний імперіалізм. З-посеред них ми повинні будувати єдиний спільній визвольно-революційний фронт поневолених націй. Ці союзники, як правило, діляться на дві категорії: ті, що не мають жадних територіальних претенсій до України, і гі, що проявляють імперіалістичні тенденції проти нашої землі. Білорусь, Прибалтика, Кавказ і Закавказзя не мають жадних територіальних претенсій до нас. Це наші природні союзники, без жадних комплікацій. Натомість Польща, Чехія, Румунія, Угорщина і частинно тюркський світ має до України територіальні претенсії. Ці проблеми можуть бути розв'язувані шляхом політичних договорів. Наша політика повинна намагатися включити всі сили своїх природних союзників до спільної політичної й мілітарної боротьби проти спільного ворога, базуючись на засаді ліквідації евентуальних фронтів до мінімуму.

Нашиими коньюнктурними союзниками є всі ті дальші нації, що часто можуть бути противниками нашого ворога, тобто, ціла Західня Європа та решта вільного світу. Ці союзники також діляться на дві категорії: ті, що мали й можуть мати в майбутньому територіально-економічні колоніальні тенденції супроти України, і ті, що таких тенденцій не мали і не проявляють. До першої категорії треба зарахувати Німеччину, яка провадила дві останні світові війни спеціально для поширення свого життєвого простору коштом слов'янського світу, а особливо України. Нехай німці докажуть на ділі, що тих тенденцій у них уже нема. До того часу наша політика мусить бути до цієї нації дуже насторожлива. До другої категорії належить решта Західної Європи, США та решта вільного світу. Це є наші евен-

туальні безпретенсійні союзники, коли на це буде сприятлива світова політична ситуація. Особливу роль насьогодні в цьому бльокові держав грають США, як головний і керуючий політично-економічний та мілітарний противник світового комунізму.

Наша національна політика повинна приділити особливу увагу США, щоб у цій країні та її світовій політиці здобути симпатії до нашої нації та її визвольних змагань. Це можна зробити не лайкою, як це роблять деякі наші гурра-патріоти, а серйозною інформативною службою та чесною поведінкою всіх наших людей і дружніми взаєминами з американськими громадянами. Військовики мають зможу і можуть здобувати собі приятелів з-посеред американських вояків не по барах і пустословних мітингах, а тільки на полях бою та у військових школах. Недарма, приміром, польська еміграція тут має більший вплив від нашої. Недарма тут ми бачимо навіть вулиці Косцюшка та Пулавського. Це діється так тому, що ті вояки боролися на американській землі за свободу США і своєї батьківщини. В сучасній добі без вірних союзників ніхто нічого не сягне.

*

Так менше-більше ми дивимося на нашу військову національну політику. Ці міркування не є ніякою закостенілою доктриною, лише живою думкою, яка постійно може бути доповнена залежно від вимог часу. На закінчення я хотів би ще раз підкреслити потребу Селянській Партиї, поруч усіх інших своїх проблем, не забувати також, як сказав Симон Петлюра, про меч: плекати серед своїх кадрів військовий дух і допомагати комбатантським організаціям у їхній роботі по лінії всесторонньої підготови військових кадрів. Жадна партія без мілітарної сили й жадна армія без політичної ідеї ніколи не сягне своєї мети. З таких причин ми повинні спільними силами скріплювати наш Державний Центр Української Народної Республіки і докладати всіх зусиль до того, щоб об'єднаним всенациональним фронтом якнайскорше відновити нашу суверенну демократичну державу.

М. Млаковий

«Камо грядеши?»

Нешодавно наше суспільство було боляче вражене черговою «хворобою» на нашему громадському полі, яка на цей раз несподівано заatakувала Українську Національну Гвардію.

Кожний із нас, кому дорога військова справа, був здивований і обурений власницькими претенсіями на УНГ з боку проводу УРДП, але і кожен з нас був певний, що вони — ці претенсії — були тимчасовим непорозумінням і що справа ця швидко ліквідується, бож усі ми прагнемо до спокою в середині нашої громади.

Але хвороба виявилася значно глибшею, ніж можна було сподіватися. Вона й далі посилюється, виявляючи поступово свої справжні причини, свої «ріжки». Стало безперечно очевидним, що провід УРДП, взоруючись на наших «непримирених», вирішив і собі мати своє власне «войсько». Чи мається на увазі організувати й «СБ» — питання ще неясне, але не підлягає сумніву, що й воно буде вирішено позитивно, бож ставши на такий гуляйпільський «державно-творчий шлях», треба бути послідовним до кінця.

Та ще пів-біди-лиха було б у тій затії проводу

УРДП, коли б махнівські методи вербування та творення того «войська», як і взагалі тактика проводу УРДП не викликали серйозної загрози для наших визвольних змагань.

Придивімось вдумливо до того, що діється! Діставши по руках у своїх претенсіях на УНГ, провід УРДП проголосив наприкінці 1952 року організацію антикомуністичного об'єднання колишніх вояків і старшин червоної армії, надавши їйому ім'я: «Легіон ім. Симона Петлюри».

Як бачимо, провід УРДП вжив заходів для замкнutoї військової організації колишніх вояків і старшин червоної армії.

Ми дуже добре знаємо, яким ідеологічним багажем володіє наше підсоветське покоління і, зокрема; колишній червоноармієць, яка його національна свідомість. Ми не думаемо обвинувачувати його за це, бо ж не його провина в тому. Але ми не повинні й закривати очей на той факт. Знаємо, що так Росія з її «Малоросією», як і ССР з його «УССР» національної свідомості нам не давали й не дають, а сучасний російський тиран жорстоко викорінює найменш її, навіть здогадні, прояви. Знаємо советську систему виховання молоді, починаючи від дошкільників-«жовтеньят» через школярів «юних пionерів» та кінчаючи вузівцями-«комсомольцями», знаємо теж ідейний харч, яким годують Совети червоноармійців. Уся ця советська система виховання молоді з національного погляду спрямована до одного: під плащником «советський народ» прищепити молоді «общеруський» (московський) патріотизм.

Ці істини нам відомі, але я навів їх тут для того, щоб, маючи на увазі їх, зробити певні й едино можливі організаційні висновки.

Молодь із підсоветської України, в т. ч. й колишній червоноармійці, потребує солідного, тривалого впливу з боку національно свідоміших елементів так старших поколінь, як і з земель, що не були під Советами. Ця молодь повинна переварюватися в загальнонаціональному казані, перевиховуватися національно в наших загальнонаціональних соборницьких організаціях і ні в якому разі не ділитися по загумінках. Це для кожного українця-соборника на ділі, а не словах — аксіома.

Але провід УРДП проти такого виховання нашої молоді. Кричачи всюди про консолідацію, єднання, соборність іті., він, на ділі, веде на нашому громадсько-політичному полі розклад, ділянство, територіальну! Чому цей провід зацікавлений у тому, щоб нашу молодь, що була в червоної армії, ізоляту від загальноукраїнських військових організацій, не допустити, таким чином, впливу цих організацій на кол. червоноармійську молодь і, значить, зберігати в неї «сталінське» виховання, зберігати в неї дух «нашої доблестності», зберігати в неї традиції червоної армії.

Щоб не бути обвинуваченим у голословності, простежмо дальші кроки проводу УРДП. Для популяризації цієї нової військової організації вирішено видавати військово-політичний журнал «Штурм», і вже з'явилось його кілька чисел.

Які ж перлинин-істини підносить цей журнал своєму членству, якими відомостями з українського життя обдаровує він учораших вільних і невільних

солдатів та старшин червоної армії? Ви, шановний читачу, певні, що перші сторінки його присвячено короткій біографії та громадсько-політичній діяльності того, чиє ім'я написав цей легіон на своєму прапорі, а про якого ці вчораши червоноармійці чули від усіх комісарів та політруків тільки постійну сталінську лайку! Ви, безумовно, сподіваєтесь знайти тут кілька сторінок з історії українського народу для сзнаюмлення з нею вчораши червоноармійця та старшини, яким так забиті голови московсько-большевицьким дурманом про всесильність та всемудрість «старшого брата» і безпомічність «молодшого»! Ні! Марні ваші сподівання, бо не це є метою видавців журналу, а зовсім щось протилежне!

Із 16 сторінок журналу більшу частину присвячено лайці всієї української еміграції та вихваленню «нашої доблестності», при чому лайкою почато перші сторінки журналу й нею ж закінчено його. Прочитавши, ви дістаєте враження, що метою журналу є оплюгування українства і вихвалювати червону армію.

Ось ці «перли». На перших двох сторінках неперебірлива лайка на адресу всієї української еміграції. Не можна сказати, що ця лайка — та, сталінська. Але ж як нагадує вона П. Які ж однаковісінські методи! Дійсно, «яйце від курки далеко не відкотиться», каже мудра народна приповідка.

Автор цієї лайки — якийсь «полковник артилерії Ол. Батюк» (злі язики говорять, що це одне із псевд п. І. Багряного?!), що мас фах — бити здалека, не придивляючись, по кому (а тому нерідко — по своїх). Не варто детально переповідати зміст цієї лайки — візьму з неї основне.

«Досвід показує, — пише цей артилерист, — що день-у-день під тиском (спокусою) доляра, ворожкої пропаганди й діяльності ворожої агентури... розкладаються ті політичні закордонні кола, що так горіли полум'ям месіянізму супроти України, що обіцяли її визволити, рятувати. Цей страшний процес розкладу відбувається перед нашими очима...» іті., іті. (підкр. мое — М. М.).

Отже, суцільний моральний розклад нашої еміграції, суцільна гнилізна! Коли б оце писання п. О. Батюка стало відомимного часу «вождю человечества», то він, примруживши ліве око та потираючи злорадно руки, був би безумовно пробелькотав: «Недарма я вдовблював цим недотепам у їхні голови мої твердження про загнання капіталізму, добре їх засвоїли!»

Отже, пропала б Україна, коли б не... новий її спаситель — артилерист п. О. Батюк!

Де був цей новоявлений «український патріот» під час визвольних наших змагань і на кого він стріляв — історія поки що мовчить. Але, судячи з духу його писання, він — «болельщик» за Україну, «красний командир», зі свого «посту дальньою пріцела» придувлявся до діяльності нашої еміграції. Він споглядав, як та «прогила» еміграція протягом довгих років вигнання, кривавлячись та втрачаючи в перівному бою країн своїх бійців, все ж таки не покинула прапору волі України, а донесла його до наших днів, до днів прибуття нових сил із України, нової еміграції. Він знає, що та стара еміграція має бойову загартованість, має досвід і що не можна цим легковажити.

Але ж яке це має значення для «болельщиків дальньово прицела», коли вони не можуть стерпіти думки, незгідної з ними? «Хто сміє, — кричить п. О. Батюк, — виступати проти тих, хто, як і ми, вояки, є речниками сьогоднішнього українського народу йносіями його ідей»? (підкр. мос. М. М.).

А тому «батарея... плі! I пан артилерист «палить», «палить» по всіх і вся, без будь-якого розбору, мішає всіх на одну купу (адже ж він вояк із «доблестної!»): і Пала Пій XII, і УККА, і часопис «Наше Слово», і Дикий, і Вейнбавм, і Гулай, і Феденко, і..., і..., усі, бідаки, лягли тут головами! «Патом разберъю, кто бил винават!»

Ось у якому кривому дзеркалі журнал «Штурм» показує нашу еміграцію вчоращньому салдатові червоної армії, показує тому, хто, вирвавшись із советського чаду, мріяв про свіже для душі повітря!

Та годі з паном артилеристом, погляньмо на наступні сторінки «Штурму».

На сторінках 3, 4, 5, 6 — портрети. Українських діячів? О ні! Маршалів та високих старшин червоної армії: Тухачевського, Блюхера, Алксніса та Гамарника. Тут же стаття «Розгром національних кадрів РСЧА», в якій якийсь «майор М. Батурко» проливає гіркі слізоз над розгромом Сталіним-Єжовим вищого командного складу червоної армії. На сторінках 7—9 додано до цього плачу 164 прізвищ усяких командирів СССР, яких винищив Сталін у 1937—1938 рр.

П. Батурко називає цей розгром «винищеннем національних кадрів» червоної армії. Взявшись за кригерій прізвище, він таким же ім'ям охрищує і ліквідацію Сталіним різночасово всяких наркомів, членів ЦК та інших провідних діячів СССР — і подає їх список у своїй статті.

Чи може бути щось більш абсурдного та обурливо-го від твердження п. Батурка про те, що знищені високі командири та главковерхи були «національними кадрами»?

В чому виявили ці панове свою принадлежність до тієї чи тієї з поневолених націй? Прізвище не може бути ні в якому разі абсолютном покажчиком принадлежності до якоїсь нації, бож безконечне число фактів заперечує це, і я гадаю, що зайво тут це доказувати. Наша історія аж надто багата цими прикладами.

Так самий перелік прізвищ цієї статті заперечує твердження її автора.

Бож хто були такі панове, як, скажемо: Якір, Дубовий, Дубенко, Петровський, Затонський, Косюор та інші? Адже ж усі ті панове, яких п. Батурко, чи то за прізвищем, чи то за місцем праці, вважає «українськими національними кадрами», під час вирішального бою за долю нашого народу — в роки наших Визвольних Змагань — стали на бік ворога українського народу, були в рядах большевицької армії на її командних постах, допомогли Ленінові і потім Сталінові закріпачувати наш народ. Те ж саме стосується і ліквідованих Сталіним усяких наркомів.

До якого абсурду доходить п. М. Батурко, видно хоча б із того, що він проливає гіркі слізоз по командуючому Київської воєнної округи Якірові, який розстріляв наших 359 героїв під м. Базаром, та по організаторові штучного голоду в Україні в 1932—

33 рр. П. Постишеву, заражовуючи й іх до «національних кадрів»!

Слухаючи п. М. Батурку, нам — українській еміграції — залишається хіба-що організувати панахиди в УАПЦ по всіх тих «українських героях» та провести зборки на збудування для них пам'ятника!

Так українському народові, як і іншим поневоленим народам не було чого доброго сподіватися від своїх ренегатів, а про всіх них можна сказати коротко українською приповідкою: «Катюзі — по заслузі.» Мурин зробив своє чорне діло, він більше Сталінові був непотрібний.

Ми можемо бути певні, що, у випадкові політичних ускладень внутрі СССР, від цих **інтернаціональних** кар'єристів можна було очікувати боротьби за владу в «общерусском» котлі, боротьби за заміну Сталіна I на Сталіна II, але не сподіватися від них виступу в обороні **свого** народу, бож таке почуття — національна свідомість — було чуже їм.

Якір, Дубових, Криленків та інших, що з партквитком у кишені допомагали будувати червону московську тюрму та закріпачувати український народ, цей народ **ніколи** не заражує в число своїх героїв, а викине їх на смітник історії, як викинув він туди Кочубеїв, Іскр, Галаганів та інших зрадників.

Решту сторінок журналу присвячено фаховим військовим справам, а останню знову ж — лайці. Тут невідомі панове, що називають себе «членами УНГ в Англії та Канаді», громлять от. Т. Бульбу-Боровця за «повстання проти УРДП та єдності сил з підсветською еміграцією» (підкр. мос — М. М.).

Яка політична неграмотність! Панове з УРДП не розуміють, що повстання робиться проти держави, а не проти якоїсь партії. Та з боку цих панів такі заяви: та їм подібні є цілком зрозумілі, бож провід УРДП, взоруючись на практику «батька Сталіна» та ВКП(б), вдовбав своїм членам, що єдина УРДП є справжнім представником «сьогоднішнього українського народу та носієм його ідей», отже УРДП є все-одно, що український народ! Інші партії, таким чином, є ніщо, іх існування виключається. Чим не монопольна засада, не монопартійність УРДП??

Український народ може радісно дивитися в своє майбутнє: на випадок знищення московсько-большевицького ярма, змайстрованого монопольною ВКП(б), він без ярма не залишиться: монопольна УРДП приготовує для нього вже своє українське, не гірше від попереднього, бож, як запевняє п. І. Багряний, кадр-майстри залишаться ті ж самі! Навіть держава буде називатися «Республікою... Трудовою»!

Такі ось уердепівські мрії про владу охрищаються ім'ям «ідеї українського народу», за їх здійснення не перебираються у засобах боротьби: оплюгавлювання всієї української еміграції, невдала спроба заволодіти УНГвардією, тоді старання розбити її шляхом очорнювання заслуженого п. эт. Т. Бульби-Боровця, заходи сколочування свого партійного «войська» методами, що шкодять нашій національній справі, старання за всяку ціну втягнути під свій вплив підсветську еміграцію іті., іті. — ось «конструктивні» методи діяльності УРДП!

Характерно, що у цих своїх змаганнях за впливи УРДП докотилася уже до того, що стала явно на шлях захисту чести червоної армії навіть через свою партійну пресу!

Так орган УРДП в Америці «Український Прометей» в ч. 5 з 29. січня ц. р. вмістив допис під заголовком: «Перемагає розум і правда», в якому якийсь пан, що заховався за криптонімом М. К., повідомляє про величезної ваги подію, що сталася в м. Торонто (Канада) 4. січня ц. р. Редакція «У П» вмістила цей допис без своїх коментарів, отже — вона з його змістом погодилася.

Так що ж це за подія? Як звітує п. М. К., 4 січня ц. р. відбулися в Торонті річні збори 5. Станиці СБУВ. А на зборах, як звичайно, дискутиують, виливають накопичені болі.

Між іншим, критиковано й журнал «Штурм». Як пише М. К., ця критика «глибоко обурила нас, як нову еміграцію й бувших вояків червоноармійців», бо «знеговано» висвітлення в цьому журналі втрати поневоленими Росією народами їх «військової, ворожої росіянам, національно наставленої еліти» та скритиковано «їдейно-організаційні заłożення цього журналу, які є відображенням ідеології надміцької еміграції та її представника УРДП» (!!) (підкр. мое — М. М.).

Ta обурення цієї «національно наставленої еліти» із червоної армії досягло свого вершика, коли, як пише п. М. К., якийсь п. М. Сажно (п. М. К. назавв його «одним із ренегатів та партійних розбивачів») висловився, що він своє перебування в червоної армії «важе за прихід» (підкр. мое — М. М.).

Такої тяжкої образи часті «нашої доблестності» вже не могла ніяк стерпіти «українська національно наставлена еліта» із червоної армії, і, як пише п. М. К. «пі. майор М. та капітан Б. з висловом протесту покинули збори (!?)» (підкр. мое — М. .).

Дивно-дивно! Треба тільки поспівчувати панові М. К. та ображеним старшинам М. і Б. і дивуватися, яким чином, взагалі, вони могли потрапити на збори українських вояків! Хіба ж Ім там місце?

Невже ці панове пишаються тим, що, перебуваючи в рядах червоної армії, вони захищали советську

систему терору та національного гноблення і економічного висискування багатьох народів??!

Як бачимо, червоноармійський патріотизм, так реально прищіплюваний Сталіним, показав себе тут у всій своїй від'ємності. А провід УРДП так старанно оберігає непорушність цього патріотизму, що намагається навіть створити окрему організацію із цих заражених червоноармійською чумою, щоб не допустити до них дійсно українських впливів.

Хай буде дозволено мені поставити усім цим панам із УРДП та елітчикам із «добрелестної» таке запитання: Вам, панове, мабуть, відомо, що перед другою світовою війною Україна була розділена поміж чотирма займанцями. Українці мусили служити у їх війську, і кожний із цих займанців прищіплював їм свій патріотизм, протилежний українському. Якщо, притримуючись настанов УРДП, усі ті займанські патріотизми зберігати, пишатися ними та боронити їх честь, то, з ініціативи п. І. Багряного, чи не мають б ми ще один поділ і гримзу в громаді? Я гадаю, що так! Та я певен, що ініціатива ця п. І. Багряного буде блудним вогником тільки для тих, хто ще бродить до якогось часу в уердепівській темряві. Вже багато прозріло й відсахнулося від кандидатів в українські диктатори, прозріє і решта!

Ось до яких збочень, у боротьбі за впливи, «за кадри» докотився провід УРДП! Та, правду сказавши, таких антимукаїнських збочень в уердепівсько-му середовищі й можна було сподіватися, бо саме в цьому середовищі діють найсильніше гасла та ідеї, витворені в ворожому нам московсько-большевицькому таборі і, зненавиджені українським народом, саме в цьому середовищі бродять ідеї зради.

Ось хоча б такий приклад! М. Хвильовий, що зрадив українську армію в часи наших Визвольних Змагань і перейшов до нашого ворога, де став комуністом і чекістом, так захопився московсько-комуністичними ідеями та «роботою» ЧК, що написав їм

(Закінчення на стор. 14)

Віктор Карий

Спогади безпритульного

1. Як розкуркулювали людей

Мій батько мав 4 десятини землі. Родина велика — восьмеро дітей. Тому батько мав ще споживчий склепик в своєму селі. Зимою 1930 р. в нашему селі почалася акція розкуркулювання заможніших селян.

Загавкала наша собака й кинулась до брами. Почекувся вистріл, собака замовкла. Ми діти поприлипали до вікон. На нашему подвір'ї повно народу. Ввалиється в хату комсомольська бригада під командою Акулова. Це бувший робітник московського Путіловського завода, старий партієць і бувший червоний партизан. Тепер він у нас партійний керівник. Потім ішов його замісник Фролов, бувший чорносотенець і погромник жидів, також зайдя в наше село десь з Півночі. Тепер він замісник керівника райпаркому і уповноважений організувати в нашему селі колгосп. Решта бригади складалася з місцевих «бідняків», тобто злодіїв і п'янин, як Іван Ковдра, Гаврило Шульженко, Максим Коваленко та інші.

Наш батько сидів за столом. Мати поралася коло печі. Побачивши комсомольську бригаду, про яку вже ходила велика «слава», ми малі мигом шмигнули на піл і поховалися там за спинами старших сестер. Банда завалила з гуком цілу хату. Озброєні бандити поставали коло дверей та вікон. Потім по середині хати став кремезний чолов'яга з широкою чорною пікою, що закінчувалася на версі вуглами. Його очі швидко бігали в вузьких прорізах і злісно кругом зиркали. Це й був сам Акулов, страховище цілого району.

Він витяг з торби кучу паперів. Зачитав нашему батькові вирок, що на підставі постанови якось там влади з району, громадянина Семена Андрійовича Назаренка, як спекулянта позбавляється права голосу і описується все його рухоме і нерухоме майно. Сам С. А. Назаренко підлягає негайному арештові за утримування спекулятивної крамниці Акулов замовк. Батько нагло зірвався з місця. В його очах

було ціле пекло. Я побачив, що в батька вже зродився якийсь страшний задум. Він був дуже важливий.

— За що це? Я ж маю восьмеро дітей?! Це все мій тяжкий труд без найманої сили. Що означає «опис моого майна»? Це не опис, а грабіж!

— Мовчи, спекулянте-підкуркульнику. Ти ворог народу, гад!

— Ти сам гад, зайдо московська! А ви всі — банда душогубів! Геть!..

Батько мигом вхопив дубовий стілець і вальнув ним з цілої сили в Акулова. Акулов повалився на землю. Інші бандити з криком кинулися на батька. Зв'язали йому руки й ноги. Матій сестри почали обороняти батька. Крик жінок і лайка бандитів злилися в страшний гармідер. Переїхнули стіл і шахву з посудом. Череп'я літає по цілій хаті. Ми малі поховалися під піл.

Гармідер прошивав постріл з нагана в стелю. Все затихало. Акулов з наганом в руці стоять, обпершись об піч. Кров через лоб заливає йому обличчя. Він виглядав, наче дикий розлючений звір. Командус виводить зв'язаного батька до саней. Матір Фролова ударила сильно ногою в груди. Вона впала непритомна. Її викинули на двір. Старшу сестру так само побито. Нас менших, наче галушки, повикидали з хати, просто в сніг. В хаті розвалили піч, повибивали всі вікна і потім позабивали їх дошками навхрест. Двері замкнули. Так само забрали ключі від клуні та стайні і магазину на дворі. Ми залишилися на снігу без нічого. Навіть без одягу.

Побитого та зв'язаного батька советські бандити вкинули в сани і гальюном кудись повезли. Він навіть не мав змоги попрощатися з нами, бо нас до нього не допустили. Він тільки гукав: — Прощай мамо, прощай діти! Прощайте... Про... Тай нестало його чуті. Так ми в один миг залишилися без нашого рідного і такого доброго батька. Тоді я ще не розумів, що це все означає, але мое дитяче серце пеклося за батьком. Воно відчувало, що ми його вже більше не побачимо. І ми його не побачили. Поїхав в Сибір, звідки ніхто не повертається.

Мама ще лежала на снігу непритомна. До неї приступило кілька сусідок, щоб рятувати. Ми кругом мами плакали. Старша сестра десь зникла. Через деякий час під'їхав мамин брат з моєю сестрою. Люди помогли вложить маму в сані. Потім дядько швидко повкидав нас усіх в сані і коні рушили на хутір до дядька. І ми і родина дядька Андрія опинилися в яру. Інші люди боялися пускати нас в хату. Але все одно їх так само розкуркулено, по одному.

2. В невідоме

Ми грілися при вогнищі в яру. Мама кудись вислала мою старшу сестру. Вона побігла біgom і вже був вечір, а її-ще не було. Коли зовсім стемніло, до нас під'їхало двое саней. Одними правила моя сестра, а другими якийсь невідомий мені дядько. Той дядько забрав на свої сани родину дядька Андрія, а моя сестра скомандувала всім нам негайно влезти в сані. Там було кілька великих кожухів та всякий інший одяг і торба з харчами. Ми швидко повскакували в розгорнені кожухи. Мама сіла спину до нашого фирмана-сестри. І дві фіри роз'їхалися в про-

тилежних напрямках. Ми накинулися на хліб, наче мухи на мухомора.

Протягаючи руку по хліб до мами, я глянув на її обличчя і перелякався. Її ще позавчора чорне волосся зробилося сиве. Молоде, гарне обличчя зробилося худе, поморщене, страшне, наче півтурп. В моїх очах почали роїтися гарні образи, як то колись нас мама повикупує, одягне чисту білизну і як весело татої мама бавилася з нами поза столиком у садку. А тепер. Тепер нема ні батька, ні хати, ні саду з столиком. І мамі тепер не забави. Колись батько кожен вечір підраховував свою касу і все хвалився мамі, що він вже має за що побудувати хлопцям хати. Коли б тільки, мовляв, здорові росли. Він вже їх забезпечить усім. І наукою, і майном. Ось як забезпечив.

— Стій!..

Перед нашими саньми появився вершник. В його руках обріз. Це наш другий дядько, батьків брат Панас. Він їхав на батьковому коні, що був у нього скований на хуторі. Через спину коня перекинуто два великих тюки. Ці тюки дядько миттю скинув у наші сані. Це одяг, що його дядько Панас забрав з нашої комори, розбивши там двері. Потім з'явився ще кількох вершників з обрізами та рушницями.

— Жаль. — крикнув дядько. — Запізно нас повідомили. Ми спізнилися. Семена та інших селян банда відвела в район. Зате ж Акулов і Фролов уже їдуть землю. А пограбоване ними майно пішло до Бога з димом. Глянь.

Ми оглянулися, там де наше село, росла велика заграва. Мама перехристилася. Залилася сльозами. Дядько щось шепнув сестрі. Сані рушили гальюном в далеке невідоме.

3. На незнайомих двірцях

Ми їхали цілий день. Нас проводив дядько Петро. Він часто скакав верхи — вперед, а ми чекали в лісі або в байраку. Потім він давав нам знати і наші сані мчалися за ним. Потім знов десь ховалися, а Петро їхав сам наперед. Коли добре стемніло, наши сані під'їхали до якоїсь незнаної мені маленької залізничної станції. Петро десь склав свого коня. Кудись пішов, а нам казав чекати в якомусь закамаркові. За деякий час він вернувся ще з кількома чужими хлопцями. Принесли мамі квитки. Забрали всі наші клумаки і повели нас на станцію. Там товпилася велика маса народу. Прийшов потяг. Народ масою кинувся на нього. Крик і плач жінок та дітей. Кожен хоче влізти в потяг, а там мало місця. Наші хлопці, пропихаючи шлях ліктями поміж масою народу, допхали нас до потягу. Повкидали наші клумаки та повпихали нас через вікно в вагон.

За кілька хвилин потяг від'їхав. Позамикалися вікна. Зробилося тепло. Ми сиділи на своїх клумаках. Мама дуже втомилася. Коли потяг рушив з місця, вона знов перехристилася. Ми від'їхали з рідного району і більше я вже там ніколи не був. Вагон гойдається та клекоче. Я відразу заснув. Мені почали маритися різні образи: то Акулов, то наш батько робить собі обріза з рушниці, то дядько Степан на коні доганяє Акулова, стріляючи в нього з обріза, то знов палахкотить полум'ям наша хата...

Я пробудився від штовхання ногою в бік. Довго не

міг зрозуміти, що воно таке і де я є? Сестра тормосила мене на всі боки. Тягла до виходу з вагону. Тут, мовляв, пересідаємо до іншого потягу. Здоровенний двірець. Такого я ще й не бачив. Повно народу. Люди лежать та сидять і стоячи куняють. Скрізь страшне сміття, грязюка та воши. Плентаститься велика маса обірваних брудних дітей без батьків. Вони наповалі все крадуть від пасажирів. Їх всюди проганяють наче собаченят. Петра вже не було. Все мусіла носити мама з сестрою. Ми знайшли кутик місця і там розташувалися. Сестра лишила нас на місці, а сама пішла розвідати, коли буде потяг. Це була десь 4 година, а потяг мав бути в 6-й. Ми знов попадали і в теплі почали дрімати.

Прибігас сестра назад. Оповідає мамі, що їй пощастило тут на станції спіткати одного залізничника, родом з нашого села. Він їй сказав, що на цій станції будуть причіплювати кілька вагонів до того потягу, що ми на нього чекали. Potim вона знов побігла і прийшла з тим залізничником. Ми забрали наші клумаки і побігли біgom до тих вагонів, далеко від станції в тутику. Залізничник мав ключ. Відімкнув один вагон і нас впустив і знов замкнув. За деякий час прийшов паротяг. Забрав ці вагони на іншу лінію. А потім коли прийшов потяг, підогнали нас до потягу. Свіжі вагони і цілий потяг знов облягли як мухи. Провідник вагону на нас кричав, але з вагону не викинув. Заступився той залізничник.

Таким чином наша пересадка відбулася щасливо.

Ми поїхали далі потягом. За кілька годин їзді потяг знов затримався на більшій станції. Mama і сестра, перемучені останніми подіями, спали на наших клумаках. Всі діти також частинно спали. Я, як старший син, «піклувався» нашим транспортом, хоч мені було всього вісім років. В нас не стало води. Коли потяг став на станції, я взяв бляшанку, що служила нам за відро, та кварту і пробиваючись через гурму людей, виліз з вагону та пішов шукати води. Закіль я добіг та набрав води десь дуже далеко від нашого потягу, стратив орієнтацію і заблудив поміж вагонами, що були всі однакові. Коли по довшому блуканні я вибився на той самий перон, де стояв наш потяг, його вже там не було. Потяг з цілою родиною від'їхав, а я залишився сам один на чужій, далекій, невідомій мені станції.

Я почав бігати й кричати по станції. Це нікого не дивувало. Там щоденно таких дітей бігали сотні. Я не зінав, куди ми іхали. Одна пані покликала до мене міліцієра, але я, побачивши «глину», втік. Він не дуже й доганяв. Я зайдов на двірець з другої сторони. Оббігав усі закамарки. Чомусь думав, що може там хтось буде з моїх. Але там ніде нікого не було. Щойно тепер мені зробилося дуже страшно. А найбільше я боявся «глини». Вона певно забере мене туди, де батько. Я притулився до стінки і голосно заплакав. Куди ж я тепер піду, і що буду робити?..

(Далі буде)

С. Папас

Бог чи провокатор?

Іван Багряний у «Саді Гетсиманському» назвав Миколу Хвильового Богом без лапок і з великої літери (стор. 166), бо таким він є для нього справді. Такою чи меншою мірою обожнюють та моляться на нього й інші ідейні хвильовисти. А їх «символ віри» та безприкладне фальшування справжнього М. Хвильового можна прочитати в брошюрі «Трагедія Миколи Хвильового». Вона насторожує читача вже тим, що тут не тільки автор склав своє справжнє прізвище (на «ко») за німецьке псевдо — О. Гам, але і таємniche видавництво «Прометей» чомусь тут не подало навіть і таких відомостей: рік і місце видання цієї книжки, хто її редактував та художньо оформляв, наклад і на які кошти вона видана, адреса для замовлення. Усе це затаємничено в цьому анонімовому, «Евангелії» хвильовистів. І то не випадково. Його зміст, повний свідомих фальшувань і замовчувань М. Хвильово-голословних тверджень і приписувань М. Хвильово-го, відповідно до яких він ніколи не робив, не писав і не думав, свідчить про те, що автор і «Прометей» свідомо законспірувалися, бо...

Микола Філіпп-Хвильовий справді був ідейним і досмертним комуністом, чекістом і літератором та літературним провокатором ЧК-ГПУ-НКВД. Він і його твори та гасла виконували провокативну роль в українській літературі та пресі і визвольній боротьбі України в 1920—30 роках. І коли цей мурин виконав свою роль, він мусів відійти і відійшов разом із своїми провокативними творами...

Цей історичний факт ми докладно і обґрунтовано доводимо в творі «Вежа Хвильового» на основі поданого там змісту й аналізи головних провокативно-чекістівських творів і гасел М. Хвильового та фактичної не лише безкарності, але, наївної, — не абияких винагород Хвильового з боку совєтської влади за всі ті його аж такі «протимосковські» твори й гасла. З наведених там докладних мотивів тут коротко обговоримо найголовніші.

Кожний з підсоветських українців добре знає, що таємний шпигун (сексот) ЧК-ГПУ-НКВД був зебов'язаний, з метою провокациї, за всякої нагоди критикувати окремих урядовців, заходи і цілий со-вєтський режим та комуністичну партію включно до самого Леніна і Сталіна. Та хоч як вони були вишколені та підступні, але все більше число жертв таких провокаций навчило кожного в СССР «тримати язик за зубами». Це утруднювало та уповільнювало шпигунську діяльність цілої армії тих сексотів.

Та поряд із цією звичайною «діяльністю» сексотів в СССР, зокрема в Україні ЧК запровадила цілком новий, ще невідомий не лише українцям, а тому й особливо ефективний метод шпигунства за допомогою літературно-пресової провокації, яка куди швидше, краще і досить масово «розв'язувала язикі» та виявляла політичні наставлення, ніж це робили звичайні сексоти. Ідея цього нового способу провокації проста: хай один і той самий літератор (сексот) робить те саме, що і звичайний сексот, але не «дові-

рочно», пошепки, а **прилюдно**. Хай він у своїх творах і статтях критикує (в межах дозволеного цензурую ЧК) советський режим і партію, висуває протимосковські гасла й ідеї. Ці твори й статті, оприлюднені в советській літературі й пресі, викличуть дискусії та обговорення їх не тільки на шпалтах журналів і газет, у клубах, але і в установах, на вулицях і по хатах. Вони розв'яжуть язикі у багатьох, бо за таких умов імовірно мало кому буде зрозуміло, що все те робиться з провокативною метою. А тим часом всюдиущі сексоти будуть прислухатися і нотувати до своїх блокнотів, а ЧК-ГПУ до особових карток: **хто, коли, де і що саме говорив про той чи той твір, його ідею, а то й про советський режим, партію**. Та одно вже позитивне чи негативне ставлення до того літератора-«опозиціонера» буде свідчити про те, «що чим дихає»... Отже, таким способом літературно-пресової провокації можна за відносно короткий час виявити політичне наставлення маси читачів, і то насамперед інтелігенції.

Москва ще на початку НЕП-у заплянувала цілу систему масових провокацій в Україні (підступна українізація, процеси типу СВУ тощо) з метою виявити національно свідомих і протимосковські наставленів українців, щоб потім їх усіх знищити одним ударом, як це і було зроблено в 1930-х роках. У цій системі провокацій в Україні ЧК передусім із чималим успіхом застосувала саме той метод літературно-пресової провокації за допомогою українського комуніста і чекіста та літературного провокатора ЧК — письменника **М. Хвильового**.

М. Фітільов ще наприкінці 1918 р. став зрадником України: тоді він із кількома своїми прибічниками з очолюваного ним петлюрівського загону перейшов на бік московських червоних окупантів та з ними знищував українських вояків, що відступали. За це один петлюрівський загін мав розстріляти полоненого М. Фітільова разом із двома його помічниками на ст. Кочубеївка, але Фітільову пощастило вночі втекти від заслуженої карі. Ці факти наводить і О. Ган у своїй брошурі, де він ту зраду Фітільова кваліфікує лише як... «перехід Хвильового на нові позиції!» З того часу і до свого самогубства в 1933 р. цей зрадник був ідейним комуністом, чекістом і літературним провокатором ЧК-ГПУ, одним із найбільших ворогів України. Дуже імовірно, що сам Хвильовий був винахідником того диявольського способу літературно-пресової провокації, запропонував її ЧК і здійснив на практиці.

На еміграції є живі свідки, що були очевидцями розстрілів українських селян («куркулів») чекістом Фітільовим-Хвильовим. Та широковідомий факт своєї праці в ЧК засвідчив і сам Хвильовий у ряді своїх чекістівських творів, де в особах їх головних героїв показував себе самого, як неперевершеного чекіста. Крім того, і самий зміст творів свідчить про те, що їх автором міг бути лише чекіст. Та й сам Хвильовий писав: **«Ми відповідаємо за все сказане нами перед трибуналом Комуни»,** тобто перед ЧК-ГПУ.

У першому своєму чекістівському творі **«Санаторійна зона»** (1923 р.) М. Хвильовий описав різні типи чекістів, а в тому числі і себе в особі головного героя повісті Анарха та поета Хлоні, що визнає і О. Ган. В їх постаттях, взаємній дружбі, розмовах автор тут

показав себе психологічно розколотим в ЧК на колишнього дочекістівського Фітільова (Хлоня) та чекіста Хвильового (Анарха), що до нього і в ЧК спочатку ставились з недовір'ям, як до можливого анархіста-провокатора, про що йому відверто призналася ідеяна чекістка Майя. Про стан архиамбітного Хвильового в ЧК можна зокрема судити з тієї знаменної розмови Майї з Анархом, в наслідок якої тут символічно і Анарх, слідом за Хлонею, кидається в річку, де й потопають обидва, з підкresленним після того криком автора повісті: **«Як я безумно люблю життя!»** А після цього він тут обіцяє комусь у наступних творах описати нових людей — «прозірливих, як ЧК, сильних, як леопарди, і вільних, як воля!» (?!)

Поза тим самопоказуванням автора в **«Сан. зоні»** на тлі інших чекістів, ідейним змістом цього твору служить лист Анарха до своєї сестри з чекістівським кличем: **«Дивіться на Схід!»,** тобто на Москву, бо на Заході, мовляв, цивілізація гніє, а з нею гніє і людство, та з віщуванням скорого приходу Спасителя, що його предтечою буде Аттія зі своїм огнем і мечем, який, зокрема, повісить на гляці і... гетьмана Мазепу! До речі: О. Ган у своїй **«Трагедії»**... пише, що образ Мазепи — «стояв завжди перед Хвильовим» (ст. 34), а цитуючи лист Анарха, навмисне пропускає сказане там про те, як Хвильовий і мертвого Мазепу вішає в **«Сан. зоні»**.

Свою обіцянку показати в наступних творах нових людей — «прозірливих, як ЧК, сильних, — як леопарди»... Хвильовий виконує в 1924 р. оприлюдненій новелі **«Я»**. Головна ідея цього архичекістівського та антилюдського твору є та, що сми мусить убивати й рідну матір в ім'я вищих ідеалів московської «загірної комуни». І саме цьому Хвильовий навчає українців у **«Я»**, де він показав себе самого в особі головного героя Я, голови трійки ЧК, психологічно і тут, як і в **«Сан. зоні»**, роздвоєним між ідеальним чекістом, доктором Тагабатом (Анарх) і недостойним ЧК Андрюшою (Хлонею), що символізує залишки людяності в душі Хвильового, ще недобитої в ньому чекістівським звіром Тагабатом. Глузуючи з Андрюші, Я-Тагабат розстрілює свою рідну матір разом із гуртом черниць, зрештою ні в чому неповинних.

О. Ган у своїй праці визнає, що Хвильовий написав **«Я»** на основі фактичних подій напровесні 1919 в м. Богодухові, тоді оточеному українськими повстанцями, де саме тому лютувала і нещадно розстрілювала трійка ЧК так, як описує Хвильовий у **«Я»**. І хоч Хвильовий тут безперечно себе показує в ролі тієї ЧК трійки (Я), але О. Ган несміливо твердить, що «тоді Хвильовому довелося» пережити те, що «він описав у „Я“», але сам він, мовляв, не був членом тієї трійки чи п'ятірки ЧК і «не убивав своєї матері». Та очевидно вже менший був би злочин Хвильового, якби він справді убив лише свою матір, але натомість не пропагував поміж українців московську ідею необхідності вбивства синами й рідних матерів в ім'я тієї «загірної комуни». А цю ідею, чужу навіть і звірям, Хвильовий настильно пропагує ще і в своєму творі **«Маті»**.

Ці потрясаючі твори, крім пропаганди згаданої ідеї та самореклями автора мали ще таку провокативну ціль: за обговорення їх змісту схвильовані читачі часто висловлювалися й про ЧК, а також і

про совєтський режим. А саме це найбільш цікавило ЧК та всюдисущих сексотів! Саме для цього Хвильовий не лише в Харкові, а і в Києві прилюдно виступав зі своїм «Я», а совєтська преса та сексоти майстерно поширювали дискусії, обговорення цього провокативного твору... Хвильовий — **хвильє**, і то провокативно...

Досягнення в цій справі були такі, що ЧК заохочує чи дозволяє Хвильовому в процесі тих дискусій виступати в пресі навіть із такими гаслами, як от: «Геть від задрішанки Москви!» та «Дайощ Европу!» Но хто з українських читачів виявить себе «гетьвідмосковцями» та «европейцями», а хто за «Дивіться на Схід!» («Сан. зона») — це, безумовно, цікавило ЧК і сексотів понад усе! Про це зокрема свідчить і те, що писав сам Сталін у квітні 1926 р. в листі до своїх вельмож в Україні: «Коли західноєвропейські пролетарі із захопленням (?) дивляться на прапор, що повіває в Москві, український комуніст Хвильовий не має нічого іншого сказати на користь Москви, крім того, що закликає всіх українських діячів до втечі від Москви! **Що ж говорити про інших українських інтелігентів з некомуністичного табору** (підкреслено мною. С. П.), — запитує Сталін, — якщо комуністи починають говорити, і не тільки говорити, але й писати в нашій радянській пресі словами Хвильового?» (О. Ган, «Трагедія М. Хвильового», ст. 57). Цей лист — документ виключної важливості.

Ці слова Сталіна безумовно були б смертним вироком для М. Хвильового, якби... якби він прилюдно проголосив ті гасла широ й сам, а не з доручення чи за згодою не лише ЧК, але напевно й самого Сталіна. А Сталін, як хитрий лис, тим листом не тільки висував провокатора Хвильового на ще більшого українського «патріота», посилював обговорення тих його гасел, але й авансував московський присуд щодо всієї української інтелігенції, огульно закидаючи їй «хвильовизм» і тим виправдуючи наявність в Україні московських сатрапів та їх підготовання до масового народовбивства.

Яка доля чекала українських патріотів, показав приклад із наркомом освіти в Україні Шумським: він не в пресі, а лише в ЦК КП(б)У виступив проти панування в Україні російських комуністів, і за це Москва його ще р. 1927 заслава поза межі України так, що відтоді він зник безслідно.

А яку ж кару дістав Хвильовий за ті його нечувано «відважні» противосоветські кличі, що його Москва нікому не прощає, особливо ж після того листа Сталіна? **Жалю!** Його лише, для затуманювання провокативної ролі, — «критикували» часописи, цитуючи Сталіна... З тією ж метою він у 1926 р., і то аж у грудні, через 7 місяців після цитованого листа Сталіна, оприлюднив у «Вістях» свого «покаянного» листа. I все!

Що за диво дивне!!! Шумського швидко й безслідно запроторили, а Хвильового за «Геть від Москви» та «Дайощ Европу» Сталін і до його самогубства в 1933 р. не карає!... Тож очевидно і Сталін вважав Хвильового якщо не «богом» Багряного, то своїм «апостолом»...

І нове, ще більше диво! Навіть і після того листа Сталіна та свого «покаянного» М. Хвильового, що так безумно любив життя та знов про долю Шумського, проте, наперекір усьому тому, в 1927 р. оприлюднюює

свій відомий роман «Вальдшнепи», де знову виступає з «відважно» критикою цілої московської комуністичної партії та її режиму в Україні!

Московські герої цього твору, а до того ще й чекісти (Аглая — Майя із «Сан. зони» та Дм. Карамазов із «Братя Карамазови» Достоєвського — в його особі тут показав себе М. Хвильовий, що визнає Й. О. Ган), як і весь зміст цього твору доповнюють і поглиблюють попередні гасла Хвильового — «Геть від Москви!» та «Дайощ Европу!» і їх провокативну мету. Крім того, Хвильовий у «Вальдшнепах» виступив із чекістською пропагандою ненависті до національного генія України Т. Шевченка та його «Кобзаря». Наводимо дослівно зміст цієї пропаганди з роману (ст. 37—38, в-во «Нові Дні», Зальцбург), де підкresлення скрізь мої:¹⁾

Карамазов до Аглаї: «Я хочу сказати, що з Тарасом Шевченком я нічого не маю спільногого. (А. О. Ган пише: «Надзвичайне враження... справив на майбутнього письменника «Кобзар». Він (Хвильовий) знов напам'ять багато віршів Шевченка»... ст. 16).

— За що ж ти Шевченка так ненавидиш? (питає Аглая.)

— За що я його ненавиджу? — Карамазов зробив незадоволене обличчя: мовляв — навіщо цей допит? Потім раптом нервово одкинув волосся і зупинився. — А за те я його ненавиджу, — надмірно запалюючись, сказав він злим голосом. — що саме Шевченко кастрував (?) нашу інтелігенцію. Хіба це не він виховав цього тупоголового раба просвітянина, що ім'я йому легіон? Хіба це не Шевченко — цей, можливо (?) непоганий поет і на подив малокультурна (?) й безвольна людина (?!. «Мучусь, а не каюсь!») Т. Шевченко — хіба це не він навчив писати вірші, сантиментальнічи «по-катеринячи», бунтувати «по-гайдамачому», безглуздо та безцільно й дивитись на світ і будівництво його крізь призму підсолодженого страшними фразами пасійму? Хіба це не він, цей кріпак (?!), навчив нас лаяти пана, як то кажуть, за очі й пити з ним горілку та холуйствувати перед ним, коли той фамільярно потріпас нас по плечу і скаже: «А ти, Матюшо, все таки талант». Саме цей іконописний «Батько Тарас» і затримав культурний розвиток нашої нації (!??!) і не дав їй своєчасно оформитись у державну одиницю (!??!). Дурачки думають, що коли б не було Шевченка, то не було б і України...

Прекрасне визначення! — З захопленням сказала Аглая і тут же чомусь іронічно усміхнулась. Бо розуміла всю його безглуздість, як і мету, та хто і чому буде молитися не тільки на Хвильового-Карамазова, але і на цю Аглаю!..

Із такої от чекістської спроби прищеплювання українцям **НЕНАВИСТИ** до свого національного генія бачимо, що Хвильовий (цей хуліган і п'яніца закінчив лише початкову школу!) повісив би Й. Шевченка так само, як і Мазепу в «Сан. зоні», наперекір тим фальшивим запевненням О. Гана... І якщо він у «Я» та «Маті» навчав українців розстрілювати

¹⁾ Одні лише наступні рядки яскраво характеризують справжнього чекіста Хвильового. Через те їх хвильовисти, а зокрема О. Ган у «Трагедії М. Хвильового» не наважаються цитувати, промовчують, або згадують лише між іншим, щоб «уневажнити»...

ну. Ще по дорозі до могили до процесії прилучилося багато чужинців, серед яких були представники преси. Пам'ятник урочисто відкрили ген. О. Удовиченко та п. Баланюк. Акт посвячення пам'ятника виконав Високопреосвященній Митрополит Полікарп у супроводі численного духовенства і в присутності Герального Вікарія Апостольського Візитатора. До

Нововідкритий пам'ятник Симонові Петлюрі в Парижі

прапорів, пробитих свого часу кулями та шрапнелю ворога, приєдналися нові, принесені новою еміграцією, що прийшла на зміну старим бійцям. Ті стари прапори бачили здобуття Арсеналу, бій під Крутами, вони пройшли міста, села й степи неозорії Української землі, вони були під Львовом, Базаром, Загребом, Хустом.

Увечорі того ж самого дня, о 20 год. в одній із великих заль Паризької «Ваграм» відбулась урочиста академія, присвячена пам'яті Симона Петлюри. На ній, крім численних українських організацій, були присутні також представники чужинецького світу: від Англо-Українського товариства, від Вірменії, Грузії, Азербайджану, Північного Кавказу. Промовляли ген. М. Капустянський, п. П. Федenko, п. М. Ковалський, п. Баланюк, п. О. Герберт, який склав привітання від англійського народу многостражданому українському народові, що змагається в тяжкій боротьбі за право жити у власній державі. Особливо зворушило присутніх гаряче привітання, складене представником Вірменії п. Трессіяном. Об'єднані хори Паризької під диригуванням п. Т. Дратвінського

та п. К. Миколайчука виконали кілька пісень. Національний гімн завершив цю небувалу вроčистість.

Український народ вшанував пам'ять одного з найбільших своїх синів, якого ворожа рука підступом вирвала з життя. Як висловив це у своєму славетному вірші великий поет Євген Маланюк:

Дикун навів пістоль, щоб розстрілять ідею,
Гогичну, як буття, нестриману, як гімн —
Щоб в суздальський хаос, в глуху Гіперборею
Замкнуть і задушить наш неминучий Рим.

Ворогові це не вдається ніколи. Наш Рим — золотoverхий Київ, столиця Української Держави — справді неминучий. Дух Симона Петлюри буде нам вічним дороговказом. Настане день, коли сини й доньки з усіх земель України візьмуть до рук ці пробиті кулями прапори і понесуть їх у новий, остаточний бій. А коли край наш буде звільнений, — в його Пантеоні будуть урочисто поставлені тлінні останки того, хто життя своє віддав, щоб наблизити цю священну мить.

Д. Берещенко, кол. вояк армії УНР

«Камо грядеши?»

(Закінчення зі стор. 7)

оду, в якій знаходимо такі «пророчі» рядки («Санаторійна зона» М. Хвильового): «Я бачу перед собою нових невідомих людей — сильних, як леопард, прозірливих, як ЧК, і вільних, як воля» (підкр. мое — М. М.).

Кому-кому, а українському народові аж надто добре відома та «прозірливість» ЧК, йому надто добре відомий той азійсько-большевицький принцип, яким керувалася та керується й досі «прозірлива» ЧК — Г. П. У. — Н. К. В. Д. — М. В. Д., і який полягає в правилі: «краще тисячу невинних розстріляти, аніж залишити живим між ними одного винного».

Хвильовий таке захоплення ЧК масовими розстрілами невинних назвав «прозірливістю», а п. І. Багряному ця назва так пришла до душі, що він цими «перлами» Хвильового прикрасив свою повість-вертеп «Розгром», уявивши моттом до цього твору вище наведені рядки Хвильового!

Нам рівно ж відомі настанови п. І. Багряного в орієнтації на «партийні (комуністичні) та комсомольські кадри», — в тому ідейно-комуністичному казані це уердепівське середовище вариться, і тому не дивно, що воно докотилося вже навіть до захисту чести червоної армії та заражування до числа українських героїв активних борців проти визволення України. В їх ряди попали навіть Якір, що розстріляв наших 359 героїв під м. Базаром, та кат українського народу — організатор штучного голоду в Україні в 1932—33 рр. П. Постишев! Куди ж далі котитися?

Дивує тільки те, для чого і перед ким ці панове з УРДП ховаються за криптонімі?! Так ім, як і їх родинам там може бути тільки похвала, а тут... тут же свобода слова, бити за це ніхто не буде! Неваже соромно за себе?

Огляд преси

В советському журналі «Крокоділ» ч. 30, з 30 грудня 1952 р., на стор. 9, під заголовком «Союз нерушимий», між іншим, читасмо: «Російський народ... заслужив... загальнє признання як керівна сила Со- ветського Союзу серед усіх народів нашої країни». Це сказав Л. П. Берія в своїй промові на XIX з'їзді большевицької партії. Отже, російський народ — керівна сила серед усіх... Доводячи до логічного кінця думку Берії, як одного з повелителів московської червоної імперії, — додаємо, що всі інші народи під СССР — є тільки виконавцями волі керівного народу — «старшого брата».

Що варти докази після такої заяви офіційної урядової особи всіх мельгунових, мовляв, від большевизму в СССР терплять усі народи в однаковій мірі?

Незаперечний факт, що російський народ, як такий, теж зазнає на собі певний соціальний гніт від большевицької рабської системи, але ніяких фактів немає, які б довели, що росіяни визискаються однаковою мірою, скажемо, з українцями. Сам факт офіційного визнання росіян за народ керівний — свідчить, що росіяни є погоничем над іншими народами СССР. За таким «розподілом» обов'язків народи СССР можна класифікувати так: народи, що везуть, і народ, що поганяє сидячи на «козлах». Таке «співжиття» народів в СССР називається «Союз нерушимий», а в майбутній мельгуновській Росії — трошки ширше: «Федерація». Слово ж «нерушима» само собою розуміється.

Щоб не бути «прівокатором» — для порівняння наведу пару історичних фактів. Українського народу за пляном з Москви виморено голодом в 1932—1933 роках до восьми мільйонів. За останніх 30 років вивезено з України на різні каторжні роботи і неминучу загибель до 15 мільйонів. Сотні тисяч українців вистріляно в потилицю по різних незчисленних «вінницях». Українців насильно русифіковано різними способами і шляхами — через армію, школи, підприємства. Калмиків, чечено-інгушів, кримських татар, нанайців та інших поголовно заслано в «места не столь отдалонніс» — на певну смерть. Чи є на еміграції хоч один з «істориків», який би заперечив

подані факти або довів, що росіян мордовано подібним способом? Напевно, ні! Правда, росіян теж масово «депортовано», але... на Уманщину, на місце виморених голодом українців; на чорноморське побережжя Болгарії — для прищеплення «вищої» культури. В Східню Прусію — для колонізації її східнім «герренфольком». Ось так «однаково» терплять усі народи під «заслуженою» кермою «старшого брата». Коли вірити Берії, що росіяни вислужились до становища погоничів інших народів, то ці заслуги були не перед «народами ССР», а безперечно перед злочинною кремлівською клікою. Виправдатись нема чим.

Андрій Мартинюк

«Великий туз»

На цім світі не заведено мертвих згадувати поганим словом, але тут буде мова якраз про живих, що хотіли якнайкраще поспекулювати на мертвому. В день похорон «ідеолога» федералістів Леоніда Бойка, 11. 6. 53 р., в найбільшій біля Мюнхену новій оселі — Людвігсфельд, де, серед інших національностей колишніх ДП, мешкає кілька сот українців, українські федералісти, яких нараховується в згаданій оселі всього двічі по півтора чоловіка, вже зранку почали «вербувати» українців на похорон, щоб таким чином показати, як то український народ на еміграції підтримує й шанує федеральні, і тим самим якнайбільше вислужитись перед своїм господарем — «старшим братом». Невідома жінка з'являлась до мешкань свідомих у політичному житті української еміграції і запрошувала українців до масової участі в похоронах. Коли якась господиня з виразом жалю запитувала: «А хто ж це такий помер?» — слідувала не менш виразно жаліслива відповідь: «Помер великий український туз». При цьому прізвище його не називалося, щоб випадково не вскочити в «гречку». На похороні службу Божу відправив російський священик. Серед інших вінків, що були складені на могилі усопшого, виділявся вінок НТС. У своїй надгробній промові священик зазначив, що Леонід Бойко був «...великим другом російського народу».

ПРИСУЩЕНИЯ

Висуення в справі „паплюження та фабрикації фальшивок“

В органах УРДП «Українські Вісті» та «Український Прометей» з'явилися спростування пп. Найдьона Й Мироненка на його статтю в журналі «Меч і Воля», п. н. «Наша відповідь», та стаття члена УНРади Ф. Гаєнка. В цій статті Ф. Гаенко доказує, що наш орган, спеціально прикриваючись авторитетом УНРади, веде спеціальну кампанію проти УНРади та її урядуючого голови І. Багряного. Доказує, та-кож, що статті підписані автори не писали, її, мовляв, зфальшовано п. Феденком у Лондоні ітп. Повідомляємо:

1. Пан Феденко до нашої редакції не має ніякого відношення. Стаття «Наша відповідь», підписана пп. В. Бондарем, В. Найдьоном та Т. Мироненком, прислана з Англії до нашої редакції з проханням її

опублікувати. Наша редакція ніколи жадними фальшуваннями чужих підписів не займалася і не має заміру займатися. Статті подібного роду постійно напливають до нашої редакції — як протест проти тоталітарних методів п. Багряного та його УРДП.

2. УНГ ніколи не закривалася авторитетом УНРади, бо вона не є членом останньої. Навпаки, якраз це робить п. Багряний, виступаючи в газетах з наклейками на інших людей, а коли йому хтось дає журналистичну відповідь, то він ховається за «парламентарну недоторканість». Відношення УНГ до УНРади полягає тільки в тому, що її члени ю прихильники платять національний податок та реалізують визвольну позику. Натомість УРДП саботує реалізацію фондів УНРади, а з державної каси регулярно витя-

гас понад 15.000 німецьких марок річно на оплату своїх міністрів у ВО, які в Державному Центрі абсолютно нічого не роблять, а тільки провадять свою партійну роботу.

3. Ідентичність підписів пп. Найдьона та Мироненка, як під статтею, так і під її спростуванням, стверджено експертізою. Залишається вияснити, що криється за таким вчинком цих панів: страх перед залякуванням з боку УРДП, чи свідома провокація? Після цього будуть опубліковані матеріали слідства, а винний потягнеться через відповідні органи до відповідальності. Наскільки сьогодні відомо, спростування пп. Найдьона та Мироненка вимушене уердепівцями таємничим залякуванням авторів статті. Тому вони, раз підписавши статтю, потім дали спростування. Так само нам точно відомо, що «осудження» фракціями УНРади газети «Наше Слово» та журналу «Меч і Воля» також УРДП вимусила від решти фракцій УНРади політичним шантажем: УРДП поставила ультиматум, що коли фракції УНРади не підпишуть зредагованого нею осудження, то УРДП вийде з УНРади. Тому інші фракції, не бажаючи допустити

до виходу однієї партії, видали осуд на «Наше Слово» і «Меч і Воля». Таким чином вони виконали не свою роботу, це бо компетенція суду чести Союзу Журналістів, або звичайного карного суду, а не уряду. Коли п. Багряний хоче, щоб його ніхто не зачіпав як «персона грата», нехай не пише в газетах пасквілів на інших людей. Натомість фракції УНРади мають куди більше завдання, ніж щотижня виносити осудження на поодинокі газети та «повне довір'я» для п. Багряного. Пан Багряний має змогу те довір'я перед народом заробити сам.

4. УНГ не веде жадної кампанії проти п. Багряного. Замалий це об'єкт, щоб проти нього вела якусь кампанію ціла організація. УНГ тільки вказує п. Багряному на його помилки в діях тоталітарними методами та пропагандою фальшивої ідеології укалівського хвильовизму. Для України ця ідеологія чужа й ворожа. Стаття «Наша відповідь» була реакцією на пробольшевицькі тенденції в журналі «Штурм», що його почав п. Багряний видавати під маркою «УНГ». Наша організація зобов'язана боронити свою гідність.

Редакція «Меч і Воля»

Д-р Степан Баран †

4. червня 1953 року помер один із найвидатніших українських політичних, громадських та культурних діячів, голова партії УНДО за кордоном і голова Виконавчого Органу УНРади, д-р Степан Баран.

Народившися 21. січня 1979 р. в с. Крукеничі, на Галичині, Покійний від молодих років присвятив себе студіям філософії, права та економічних наук. Він студіював у Львові, Берліні та Відні. Степінь доктора прав отримав у Львові в 1909 році.

Політично Покійний належав завжди до найдемократичнішого крила західноукраїнських угруповань, яке діяло на засадах парламентаризму. Він був одним з найактивніших діячів демократичної партії, яка остаточно оформила була себе під назвою УНДО — Українське Національно-Демократичне Об'єднання, і був співбюром таких видатних діячів, як д-р Кость Левицький, Є. Олесницький, д-р В. Ба-

чинський, д-р Євген Петрушевич — пізніший диктатор ЗОУНР — та інші. Під час I. світової війни д-р Степан Баран був секретарем Загальної Української Ради, 1918 р. — членом Національної Ради ЗУНР, пізніше ЗОУНР, і міністром земельних справ ЗОУНР. Р. 1921 був радником міністерства народного господарства УНР, і цією своею діяльністю він назавжди увійде в пам'ять українських поколінь як один з тих діячів традиційної галицької демократії, яка з вибухом Визвольних Змагань відразу ж стала на широкі соборницькі позиції і включилася в розбудову УНР.

По закінченні війни з Польщею Покійний працював як адвокат у Тернополі та Холмі, був оборонцем українців у політичних процесах. 1928—1939 д-р Степан Баран був послом від УНДО до польського сейму — від Тернопільщини, де чесно боронив права українців під Польщею.

На пресовий фонд «Меч і Воля»

Франція

Пп. Новицька — 1 дол., Галина Совачева — 50 фр., К. М. — 50 фр., Корепко — 50 фр., Божко — 100 фр., Григорак — 50 фр., (нерозірвливе прізвище) — 50 фр., Сущук — 100 фр., Меркело — 50 фр., Клименюк — 50 фр., Берещенко — 100 фр., Глазков — 100 фр., Маклевич — 100 фр., Карий — 100 фр., Павлов — 100 фр., Костенко — 50 фр., Контар — 50 фр., Замосний — 50 фр., Кондрат — 50 фр.

Німеччина

П. Гриценко О. — 2,50 н. м.

Австралія

Збіркова листе п. Одлиги — 2 фунт. 9 шил. 7 пенс.

Особливу подяку складаємо нашому прихильникові п. В. Дубібу та збирачеві п. інж. Курдіенкові, які зібрали на свою листу 8 фунт. 10 шил.

США

Полк. П. Смородський — 5 ам. дол., М. Виговський — 1,25 ам. дол.

МЕЧ І ВОЛЯ

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ОРГАН
УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ

Редакція Колегія. Наклад: 4.000.

Ціна одного примірника: в Німеччині — 0,50 НМ, у Франції — 50 фр., у Бельгії — 6 фр., у Британії і Австралії — 1 шіл. 6 пенсів, у США і Канаді — 25 центів. У всіх інших країнах рівновартість 25 ам. центів.

Адреса Видавництва: „Metsch i Wolja”, P. Kisimow, München-Feldmoching, Postlagernd, Germany.